

ACTA UNIVERSITATIS SZEGEDIENSIS

---

ACTA JURIDICA ET POLITICA

Tomus LXX.

Fasc. I.

**BEZDÁN ANIKÓ**

**A vadászati jog szabályozása az Európai Unió  
néhány tagállamában**



SZEGED  
2007

Edit

Comissio Scientiae Studiorum Facultatis Scientiarum Politicarum et Juridicarum  
Universitatis Szegediensis

ATTILA BADÓ, ELEMÉR BALOGH, LÁSZLÓ BLUTMAN, PÁL BOBVOS,  
LÁSZLÓ BODNÁR, ERVIN CSÉKA, JÓZSEF HAJDÚ, MÁRIA HOMOKI-  
NAGY, ÉVA JAKAB, JENŐ KALTENBACH, TAMÁS KATONA, JÁNOS  
MARTONYI, IMRE MOLNÁR, FERENC NAGY, PÉTER PACZOLAY, BÉLA  
POKOL, JÓZSEF RUSZOLY, IMRE SZABÓ,  
LÁSZLÓ TRÓCSÁNYI

Redigit  
KÁROLY TÓTH

Nota  
Acta Jur. et Pol. Szeged

Kiadja

a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának  
tudományos bizottsága

BADÓ ATTILA, BALOGH ELEMÉR, BLUTMAN LÁSZLÓ, BOBVOS PÁL,  
BODNÁR LÁSZLÓ, CSÉKA ERVIN, HAJDÚ JÓZSEF, HOMOKI-NAGY  
MÁRIA, JAKAB ÉVA, KALTENBACH JENŐ, KATONA TAMÁS,  
MARTONYI JÁNOS, MOLNÁR IMRE, NAGY FERENC, PACZOLAY PÉTER,  
POKOL BÉLA, RUSZOLY JÓZSEF, SZABÓ IMRE,  
TRÓCSÁNYI LÁSZLÓ

Szerkeszti  
TÓTH KÁROLY

Kiadványunk rövidítése  
Acta Jur. et Pol. Szeged

ISSN 0324-6523 Acta Univ.  
ISSN 0563-0606 Acta Jur.

## *I. Bevezetés*

Az állatvilág és az emberiség, a vad és az ember kapcsolatáról szól a vadászati törvény bevezető mondata: „...valamennyi vadon élő állatfaj a Föld megújuló természeti erőforrásainak, valamint biológiai életközösségének pótolhatatlan része, tudatában annak, hogy a vadon élő állat esztétikai, tudományos, kulturális, gazdasági s genetikai érték hordozója, és ezért – mint az egész emberiség és nemzetünk kincsét – természetes állapotban a jövő nemzedékek számára is meg kell őrizni...”

A vadászat egy sajátos életforma és önként vállalt felelősség, mely a vadász és a vad, a vadász és a természet, valamint a vadászok és nem vadászok sokszínű és bonyolult kapcsolatrendszerének egészére kiterjed.

## *II. A hazai hatályos szabályos néhány ismervének bemutatása*

A vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló 1996. évi LV. törvény (a továbbiakban: Vtv.) a ma is hatályban lévő törvényünket jelenti Magyarországon, amely a téma céljául kitűzött kérdéskört hazánkban részletesen szabályozza. Ennek korrekciója a legutóbbi időkben végrehajtási rendelkezések módosításával többször is megtörtént, melynek oka, hogy ezt jelentősen egyszerűbb a változó életviszonyokhoz igazítani kellett.

A módosító rendelkezések 1997-et követően:

Ami a törvényt és a hozzá kapcsolódó jogszabály-módosítást illeti, a jogalkotók többször nyúltak hozzá a vadászati jog szabályozásához, igaz, nem nagy változtatásokkal. 1997-et követően a Vtv. -t hatszor, az FM-rendeletet szintén hatszor módosították, illetőleg az Alkotmánybíróság két alkalommal hozott olyan határozatot, mely a törvény rendelkezéseit érintette.

Az Országgyűlés az 1997. évi XLVI. törvénnyel hozta létre az Országos Magyar Vadász Kamarát (a továbbiakban: Kamara vagy ÖMVK) abból a célból, hogy ezzel létrejöjjön a hivatásos és sportvadászok önkormányzati elveken alapuló, köztisztviselési formában működő szakmai szervezete. A Kamarának kezdetben, a törvény erejénél fogva tagja kellett hogy legyen minden hivatásos és sportvadász. Feladatait az alapszabályban meghatározott területen működő területi szervezetei, valamint országos szervezete útján látja el. A Kamara alapszabály szerint működik, mely tartalmazza, illetőleg meghatározza a területi és országos szervezetek elnevezését, működésükre vonatkozó szabályokat, a testü-

leti szervek, valamint a tisztségviselők feladat- és hatáskörét, választásuk módját, valamint a Kamara gazdálkodására vonatkozó alapvető szabályokat.

A Kamara

- képviseli és védi a vadászok általános szakmai érdekeit;
- véleményt nyilvánít a vadászati joggal kapcsolatos jogszabályokról, valamint a vadászképzés szakmai követelményszintjéről;
- megalkotja a vadászat rendjének vadászetikai szabályait;
- etikai eljárást folytat le;
- tagjairól névjegyzéket vezet;
- kiállítja és érvényesíti a vadászjegyet és az egyéni lőjegyzéket;
- belföldi és külföldi szakmai kapcsolatokat létesít stb.

A kamarai tagsági viszony – a jelenleg hatályos jogszabályok szerint – már a tagfelvételi kérelem alapján létesíthető, melyről a kérelmező lakóhelye szerint illetékes területi szervezet vezetősége dönt. A kérelem csak meghatározott etikai kifogás esetén utasítható el. A törvény rendelkezik a vadászetikai felelősség szabályairól, és meghatározza az etikai eljárás szabályait, a kiszabható etikai büntetéseket.

A Kamara törvényességi felügyeletét a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter látja el. Jogszabálysértés esetén a miniszter felhívhatja a Kamara elnökét a jogszabálysértés megszüntetésére.

Az 1997. évi XLVI. törvény az 1996. évi LV. törvényt több ponton módosította. A módosítás leginkább a vadászati hatóságot mentesítő rendelkezésekből állt, mert a Kamara több területen vette át annak bizonyos feladatait, jogköreit. Először is a hivatásos vadászt innentől kezdve már nem a vadászati hatóság, hanem az OMVK veszi nyilvántartásba. A vadászjegy és az egyéni lőjegyzék is kikerült a vadászati hatóság „kezeiből”, és azt, a már a korábban kiadott egyéni főjegyzék érvénytelenítését követően a Kamara állítja ki, illetőleg a vadászjegy érvényességét is meghosszabbítja. De ehhez az új szervezethez került a vadászvizsga-bizottság 3 tagjának megbízási joga is, illetőleg a vizsga feltételeit, és a vizsgaszabályzatot a miniszter a Kamarával egyeztetve állapítja meg.

Véleményem szerint az Országos Magyar Vadászkamara felállítására szükség volt, mivel a társadalmi viszonyok megkövetelték egy olyan érdekképviseleti szerv létrehozását, amelyen keresztül a vadásztársadalom beleszólhat az őt érintő kérdésekbe. Bár hozzáteszem: a személyes tapasztalatom az, hogy az általam ismert vadászok a vadászvizsga letételén, illetőleg az éves Kamarai tagsági díj megfizetésén túl nemigen állnak kapcsolatban az érdekképviseleti szervvel, aminek oka talán a kommunikáció hiánya.

Az 1998-ban elfogadott LXXVIII. törvény volt az első, kifejezetten a Vtv. módosítására alkotott törvény. Az 1. §-a kimondja: a társult vadászati jog esetén, a vadászterület határát megállapító határozat alapján az érintett földtulajdonosok vadászati közösséget alkotnak. Ezzel a kezdeményezéssel a törvény kiegészítő szabályozást tartalmaz a vadászterülethez tartozó földtulajdonosok

közösségének jogi helyzetére. Ehhez kapcsolódik a törvény következő szakasza, mely szerint a földtulajdonos által a gyűlésen megválasztott képviselő külön meghatalmazás nélkül a vadászati közösség ügyeiben eljárva a tulajdonosok nevében jogokat szerezhethet és kötelezettségeket vállalhat, illetőleg harmadik személyekkel szemben, hatóságok és bíróságok előtt képviseli őket – ami pedig a képviselő jogkörének meghatározását jelenti. Tisztázni kellett, hogy a társult vadászati jog esetén az adott vadászterület tulajdonosaiból álló vadászati közösségben testesül meg a vadászatra jogosultság, mivel a törvény a jogalkalmazónak erre nem adott eligazítást. Lényeges volt továbbá a tulajdonosok vadászati jogot gyakorló közösségének képviselőjét törvényi szintű felhatalmazással feljogosítani valamennyi tulajdonosnak külön meghatalmazás nélküli képviselőtére, mert a bírósági eljárásokban nem volt alkalmazható a törvény alapján indított polgári és közigazgatási perekben a tulajdonosi közösség valamennyi – adott esetben több száz – tagjának megidézése, és az eljárás ilyen módon való lefolytatása. Így a tulajdonosok által – többségi szavazattal – megválasztott és a vadászati hatóság által nyilvántartásba vett képviselő „törvényes képviselővé minősítésével” a tulajdonosok név szerinti feltüntetése nélkül vehet részt a törvény alapján indított polgári és közigazgatási perekben, továbbá képviselheti a közösséget harmadik személyek irányában.

A törvény 4. §-a a vadászati jog kényszerhasznosításának szabályait alakítja át, bővíti ki, köszönhetően a 67/1997. (XII. 29.) AB határozatban foglaltaknak, melynek értelmében a Vtv. 27. § (1) bekezdésének „második fordulatóban meghatározott intézkedés elvonja az érintett ingatlantulajdonosok rendelkezési jogát, mivel ex lege törvényes képviselői jogot biztosít a vadászati hatóság számára, amelynek képviselője az ingatlantulajdonosok helyett jogosult megkötni a haszonbérleti szerződést a vadászati hatóság által kiválasztott haszonbérlettel és a vadászati hatóság által megállapított időig.” Ez pedig csak akkor lenne elfogadható, ha a törvényalkotó megfelelő garanciákkal venné körül a rendelkezési jog elvonását. A törvény tehát fenntartja azt, hogy a vadászati hatóság közreműködésével létrejött haszonbérlet a kényszerhasznosítás megfelelő módja, de a jelölt vadászati hatóság a törvényes képviselőből adódó jogait csak addig az időpontig gyakorolja, ameddig a föld tulajdonosa, illetve a tulajdonosok közössége eleget nem tesz a törvényben foglalt kötelezettségeknek.

További módosítás, hogy a korábbi vadászjegy kiadással kapcsolatos módosítás elmében, a vadászati hatóság a vadászjegy visszavonó határozatának végrehajtásáról az Országos Magyar Vadászkamara területi szervezete útján intézkedik.

A módosítás érinti a jogosult kármegelőzési kötelezettségét is, amennyiben kezdeményezheti már nem csak az út, hanem a vasút létesítőjénél és fenntartójánál is védelmi berendezések létesítését, illetőleg vasúti jelzések elhelyezését, továbbá innentől kezdve egyes törvényi helyeken a miniszter helyett az egyes minisztériumok megjelölését kell használni.

A 2003. évi XIII. törvény – külön módosítás volt és ennek a jogszabálynak igazából nem a vadászati törvény módosítására nem volt nagy hatással, hanem sokkal inkább a Kamarai törvényben közölt nagyobb változtatásokat. A törvénybe vitt változtatása igazából annyiban merült ki, hogy hivatásos vadász ettől kezdve csak vadász kamarai tag lehet. Érdemes azonban kiemelni, hogy a vadász kamarára felállításáról szóló törvény, annak hatálybalépésekor, a törvény erejénél fogva minden vadász számára kötelező tagságot írt elő. Ez a helyzet 2003-as törvénnyel változott meg, mert ettől kezdve a tagság nem kötelező, hanem azt kérelmezni kellett.

A 2003. évi CXII. törvény – a jogharmonizáció kapcsán talán a Vtv.-t módosító jogszabályok közül ez volt a legfontosabb jogszabály, ami azért bír nagy jelentőséggel, mert ez a jogszabály rendezte az uniós csatlakozásból eredő változtatásokat a magyar vadászati jog területén. A törvény az Általános Indoklásban kiemeli, hogy az Európai Unióhoz történő csatlakozásunkhoz szükséges jogharmonizációs feladatok körébe tartozik – a halászatról és a horgászatról, a vad védelméről, a vadgazdálkodásról, valamint a vadászatról szóló stb. – egyes földművelésügyi ágazati törvények felülvizsgálata és módosítása.

A törvénynek csak egy része vonatkozik a Vtv. módosítására, de az uniós csatlakozással összefüggő módosításokon kívül az egyes vadászati hatósági eljárások lezárásával kapcsolatban felmerült kérelmek elbírálása ügyében is tartalmaz néhány korrekciót.

A vadászati jogot érintő változások értelmében megszűnt az Európai Unióhoz való csatlakozásra tekintettel az a korlátozás, hogy mezőgazdasági, illetve erdőgazdálkodási ágazatba sorolt gazdasági társaságok közül kizárólag a belföldi tulajdonú társaság lehet a vadászati jog haszonbérője. Változatlanul maradt az a feltétel, hogy erdőgazdasági társaság csak akkor lehet a vadászati jog haszonbérője, ha az adott vadászterület több mint felét mezőgazdasági, erdőgazdálkodási vagy természetvédelmi tevékenység céljából használja. Az Európai Unióhoz való csatlakozásra tekintettel egységes szabályozásra volt szükség a magyar és külföldi állampolgárságú vadászokra vonatkozó hatósági eljárások kapcsán is. A hatályos magyar törvény az állami vadászjegy és vadászati engedély kiváltását megkülönböztette attól függően, hogy magyar vagy külföldi állampolgár, illetve állandó tartózkodásra jogosító engedéllyel rendelkező külföldi, vagy magyarországi lakóhellyel rendelkező magyar állampolgár kíván vadászatot folytatni. A módosítás értelmében már nem e feltételekkel váltható vadászjegy, hanem ahhoz elegendő a magyarországi állandó lakóhely. Az állandó lakóhellyel rendelkező személy pedig vadászvizsgát tehet, melyet követően az ország területére érvényes vadászjegyet válthat. Azok a személyek, akik pedig magyarországi állandó lakóhellyel nem rendelkeznek, vadászati engedélyt válthatnak, mely a szerződésben megjelölt vadászterületre engedélyezi a vadászatot.

A 2003 előtt hatályos szabályozás előírta a vadászattal összefüggő jogsértések elkövetése esetén a vadászjegyek és vadászati engedélyek visszavonását, de

nem határozta meg annak időtartamát. A módosító jogszabály pótolta ezt – a vadászati hatóság a cselekmény súlyától függően legalább három hónapra és legfeljebb öt évre köteles visszavonni az engedélyeket. Mérlegelés alapján visszavonható az engedély abban az esetben is, ha az érvényességi idő alatt bekövetkezett változás miatt a vadász időlegesen nem tud a feltételeknek eleget tenni, illetve abban az esetben, ha a vadász két éven belül két esetben trófeás vadat szakszerűtlenül ejt el. A vadász új engedélyt mindaddig nem kaphat, amíg a visszavonást elrendelő határozat hatálya alatt áll. A vadászjegy visszavonásáról rendelkező határozatok végrehajtásáról a jövőben is az Országos Magyar Vadászkamara területi szerve intézkedik. Tekintettel azonban arra, hogy kamarai tagság már nem kötelező, a törvénynek rendelkeznie kellett, hogy a nem kamarai tagok esetében is a Vadászkamara látja el ezt a feladatot.

A törvény rendelkezett még a trófeabírálat esetén a trófea megjelölésének módjáról, illetőleg arról, hogy a vadvédelmi és vadgazdálkodási bírságok a határidőre meg nem fizetésük esetén, adók módjára behajtandó köztartozások, mely a hatóságok alkalmazását segíti elő.

A törvény értelmében megváltozott továbbá a vadvédelmi és a vadgazdálkodási bírságok kiszabása esetén a másodfokon eljáró szerv intézménye, amely ennek értelmében nem a minisztérium, hanem a megyei (fővárosi) földművelésügyi hivatal vezetője, mentesítve ezáltal a minisztériumot az egyedi hatósági feladatok végzése alól.

A 2004. évi XCIV. törvénnyel a vadászati törvény átfogó módosításra szorult, melyet több más területen alkotott jogszabály, illetőleg a vadászattal kapcsolatos gyakorlati problémák merültek fel.

Először is a Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága által 64/2003. (XII. 18.) számon hozott határozat, mely megsemmisítette a vadászati törvény 36. §-át, ami arról rendelkezett, hogy a vadászatra jogosult a vadállomány védelme érdekében a vadászterületén elpusztíthatja a gazdája hatókörén kívülre, de attól legalább 200 méterre került, vagy egyébként vadat üző kutyát, valamint a legközelebbi lakott épülettől 200 méternél távolabb kóborló macskát. Az Alkotmánybíróság lehetőséget adott a jogalkotónak arra, hogy a természeti értékek védelmét szolgáló szabályozást a tulajdonjoggal összhangban megalkossa. Az új szabályozás alkotmánybírói indokokat figyelembe véve szűkítette a természetes vadállományt veszélyeztető kutyák és macskák vadászterületen való elfogásának, illetve elejtésének lehetőségeit és csupán a vadat üző kutya esetében, továbbá akkor engedi meg az elfogást illetve az elejtést, ha az másként el nem hárítható támadás vagy fertőzés továbbterjedésének megakadályozása érdekében történik, és a kutya vagy a macska tulajdonosának felderítésére nincs közvetlen lehetőség. Ez a szabályozás egyébként az állatok védelméről és kíméletéről szóló, 1998. évi XXVIII. törvényben foglaltakkal összhangban áll. A 2004. évi X. törvény módosította a Büntető Törvénykönyvről szóló törvényt is, melynek értelmében az állatkínzás a büntetőjog által szabályozott tényállássá vált. Ezen túlmenően a Btk. 266/B. §-ának (2) bekezdése büntetni rendeli azt a

személyt is, ki a vadászatról szóló törvény által tiltott vadászati eszközzel vagy tiltott vadászati módon vadászik. A vadászati törvény akkor hatályos szövege azonban szűkebb körben szabályozta a tiltott vadászati módokat, és indokolt volt azoknak a lábfogó csapóvasak közösségen belüli használatának tilalmáról szóló 3254/1991 EKG Tanácsi rendelet előírásaival való összhangba hozása. A tiltott vadászati eszközöket viszont a vadászati törvény széles körben szabályozta és azok között több olyan tényállást is felsorolt, amelyek vadászetikai indokok alapján, valamint nemzetközi egyezményből eredő kötelelem miatt kerültek be a törvényi felsorolásba, azonban megvalósításuk önmagában nem eredményezi az állat szenvedését, egészségkárosodását, így nem indokolja a tényállás bűncselekménnyé minősítését. Emiatt volt szükséges a vadászati törvény rendelkezéseit összhangba hozni a büntetőkódex szövegével, és a büntethetőség szempontjából pontosítani kellett a tiltott vadászati eszközök és tiltott vadászati módok körét. Ennek következtében bekerült a vadászati törvénybe a „Tiltott vadászati módok” cím, valamint az a rendelkezés, hogy tilos a vadat a közösségi rendeletben foglalt csapdázási módszerrel, valamint mérge alkalmazásával elfogni, illetve elpusztítani. A módosítás a trófeabírálati szankciók hatályon kívül helyezésével megvalósította a korosztályi szabályozásra való áttérést, ami nemzetközileg elfogadott szabályozás. Foglalkozott továbbá a törvény a társult vadászati jog gyakorlati megvalósulása során felmerült problémákkal. Társult vadászati jog esetén az akkor hatályos törvényi rendelkezések csupán a vadászterületek kialakítására állapítottak meg speciális eljárási szabályokat a földtulajdonosoknak. Gyakorlati szempontok miatt indokolt volt a szabályozás kiterjesztése a már kialakított vadászterületeken lévő tulajdonosi közösségek működésére.

A törvény a végrehajtás elősegítése érdekében pontosította a földtulajdonosi gyűlés működésének szabályait a földtulajdonosi gyűlés összehívásának feltételeit, valamint a földtulajdonosok képviselőjének elszámolási kötelezettségét illetően. Így tehát bizonyos kérdések megvitatására a földtulajdonosi közösség képviselője is összehívhatja a gyűlést, illetőleg a földtulajdonosoknak működési szabályzatot kell készíteniük a vadászati jog gyakorlásának, hasznosításának módjáról, feltételeiről, ideértve a képviselő elszámolási kötelezettségének, valamint a vadászati jog hasznóbérbeadása adása esetén a hasznóbérleti díj elszámolásának rendjéről is. Illetőleg a korábbi szabályozást kibővítve a törvény kötelező tartalmi elemekkel „ruházta fel” a földtulajdonosi közösség összehívását tartalmazó hirdetményt, amennyiben abban most már meg kell jelölni a gyűlés helyét, idejét és napirendi pontjait is.

A korábbi szabályozás nem tért ki arra az esetre, amikor az érvényes hasznóbérleti szerződés időtartama alatt a hasznóbérlő jogutódlással megszűnik, azonban a jogutódja nem lép helyébe a hasznóbérleti jogviszonyban, továbbá arra az esetre sem, amikor a szerződés időtartama alatt a hasznóbérlő jogutód nélkül megszűnik. A módosítás értelmében, amennyiben a hasznóbérlő a hasznóbérlet időtartama alatt megszűnik, jogutódja 30 napon belül egyoldalú jog-



nyilatkozattal és változatlan feltételekkel folytathatja a haszonbérleti jogviszonyt feltéve, ha egyéb törvényi feltételeknek megfelel. Ha nem kívánja folytatni a jogviszonyt, vagy egyéb törvényes feltételek hiányoznak, a szerződés megszűnik. Ha viszont a haszonbérelő jogutód nélkül szűnik meg, a földtulajdonosi közösség képviselőjének össze kell hívnia a földtulajdonosok vadászati közösségének a gyűlését, és annak döntenie kell a vadászati jog hasznosításának módjáról, feltételeiről.

A módosítás következtében kikerültek a törvényből a fenntartható legnagyobb és legkisebb vadlétszám fogalmak, mert azok biológiai szempontból értelmezhetetlenek, és a vadgazdálkodási gyakorlati alkalmazásuk is vitatható.

A törvény kibővítette a hivatásos vadász által alkalmazható eszközök körét és lehetőséget adott számukra az egyéb feltételek megléte esetén (jogos önvédelem, illetőleg sebzett nagyvad eléjtése) könnygázszóró, illetőleg a nagyvad utánkeresése során a kegyelemlövéshez legalább 5 milliméter átmérőjű sörét használatát.

A törvény pontosította vadászat fogalmát, amennyiben kiegészítette azt a vadászterületnek, mint feltételnek a törvényi definícióba való beépítésével.

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás következtében szükségtelemmé vált, hogy a Vtv. a tagállamok polgáraitól egyidejűleg követelje meg a vadászati engedély kiadásához a vadászlőfegyver behozatalára és az állandó lakóhely szerinti vadászlőfegyver tartására vonatkozó engedélyek meglétét. Ezért volt indokolt a vadászati engedély kiállításához a korábban megkövetelt együttes feltételek vagylagos feltételre történő módosítása.

A törvény módosította vadászati engedélyek bevonásának egyik feltételét, amennyiben azt csak a védett madár-, illetőleg emlősfajok esetében teszi szankcionálhatóvá.

Szintén külön címet kaptak „Tiltott vadászati eszközök” néven a korábban is tiltott eszközök, és körük is átalakult:

- a) a mérgezett hegyű és robbanó fejú nyílvesző;
- b) a számszerij;
- c) a törvény előírásainak meg nem felelő vadászij, illetve nyílvesző;
- d) a lőfegyverre szerelt hangtompító eszköz;
- e) a gímszarvasra, dámszarvasra, muflonra, őzre történő vadászat esetén a sörétes vadászlőfegyver minősül annak.

A tiltott vadászati módok helyett pedig a vadászat rendjének megsértésének minősül a következő vadászat:

- a) a légi járműből, mozgásban lévő motoros járműből, vagy járműről, továbbá az óránként 5 kilométert meghaladó sebességgel közlekedő vízi járműből;
- b) a fényszóró engedély nélküli használatával.

A vadászat rendjének megsértésének minősül továbbá a következő eszközökkel történő vadászat is:

- a) az önműködő és öntöltő golyós lőfegyver;
- b) az öntöltő sörétes vadászlőfegyver, amelyben egyidejűleg háromnál több lőszer van;
- c) a vaddisznó vadászata esetén – a sörétes vadászlőfegyverből kilőhető golyóval történő vadászat kivételével – a sörétes vadászlőfegyver;
- d) a gímszarvasra, a dámszarvasra, a muflonra történő vadászat esetében a 2500 joule-nál kisebb csőtorkolati energiájú vadászlőszer, őzre történő vadászat esetében az 1000 joule-nál kisebb csőtorkolati energiájú vadászlőszer;
- e) az elektronikai optikai eszköz;
- f) a vad megtevesztésére alkalmas elektronikus akusztikai eszköz;
- g) a vad megtevesztésére alkalmas mesterséges szaganyag, valamint megcsonkított élő csali állat.

A vadgazdálkodási és vadvédelmi bírságok összegének felső határát célszerű volt felemelni, mivel az akkor hatályos bírságoknak már nem volt visszatartó erejük, figyelembe véve a vadászati törvény elfogadása óta eltelt időszakot is. Különösen az orvvadászat visszaszorítása érdekében volt szükséges a vadvédelmi bírság mértéke felső határának megemlése, mivel több nagy értékű trófeás vad jogosulatlan elejtése esetén a kiszabható bírság mértéke aránytalanul kisebb volt a cselekménnyel okozott kár összegénél. Továbbá vadvédelmi bírságot köteles fizetni az is, aki a vadat tiltott vadászati eszközzel, illetve módon fogja vagy pusztítja el, valamint aki a jogszerű vadászati és vadgazdálkodási tevékenységet akadályozza.

A közigazgatási szolgáltatások korszerűsítésének reformja keretében a Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium további jogköröket ad le a megyei földművelésügyi hivataloknak, így a vadászjegyek és a vadászati engedélyek visszavonása ellen benyújtott fellebbezések elbírálását.

A 2005. évi LXXXIII. törvény – az új közigazgatási törvény hatálybalépésével összefüggő módosítás, amely az 1996-os Vtv. az eljárási szabályai között az államigazgatási eljárás általános szabályaira utal, amit akkor még az 1957. évi IV. törvény szabályozott egészen 2005. november 11-éig. Ezt követően azonban az új közigazgatási törvény lépett hatályba, ami a következő módon változtatta meg a vadászati törvényt: a vadászati felügyelőség hatáskörébe tartozó ügyekben – a vadgazdálkodás és a vadvédelmi bírság kiszabása, továbbá a vadászjegy és a vadászati engedély visszavonása kivételével – másodfokon a minisztérium jár el. A vadgazdálkodási és vadvédelmi bírság kiszabása, továbbá a vadászjegy és a vadászati engedély visszavonása esetében másodfokon a megyei (fővárosi) földművelésügyi hivatal vezetője jár el. Lényegében tehát csak a másodfokon eljáró szerv intézménye változott.

A vadászati törvényhez annak 1997-es hatálybalépése óta, mindig kapcsolódott végrehajtási rendelet, amely megalkotására a földművelésügyi miniszter, az utóbbi években pedig a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter kapott felhatalmazást.

Elsőként a korábban említett 30/1997. (IV. 30.) FM. rendelet szabályozta a vadászathoz kapcsolódó részletszabályokat. A rendeletet négy ízben módosították, amelyeket követően 2004-ben a földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter egy teljesen új végrehajtási rendeletet adott ki – 79/2004. (V. 4.) FVM. rendeletként –, mely az 1996. évi LV. törvénnyel együtt egységes szerkezetben alkotja ma a vadászati jog hatályos szabályanyagát. Bár hozzá kell tenni, hogy legutóbb az 56/2005. (VI. 25.) FVM. rendelet módosította a korábban hozott 79/2004. (V. 4.) FVM. hatályos rendeletét, így biztosítottá vált számos uniós jogszabálynak való megfelelés.

A vadászati jog aktuális kérdései között kiemelném, hogy a vadászat, illetőleg az egész vadászati jog az utóbbi években számos olyan kihívás elé néz, melyek meg fogják változtatni, vagy már éppen meg is változtatták a rendszerét. Ide sorolhatók az egyre inkább globalizálódó világ nemzetközi, vagy legalábbis több ország által a természet- és állatvédelem terén alkotott nemzetközi vagy regionális egyezményei, de éppúgy megtalálhatók Magyarországon az olyan új tendenciák a vadászat megváltoztatására, amelyek nem feltétlenül a természetvédelem bővülő szabályainak köszönhetőek, hanem az emberi hatalmi harcok eredményei. Ezekből kiragadva szeretném bemutatni a magyar vadászati jogot érintő legfőbb hatásokat, és kitérnék a személyesen tapasztalt negatív élményekre.

A Vtv. már megfelel a mai kor követelményeinek, a vadászati jog önálló törvényi szabályozása már régóta szükséges volt, tekintettel többek között növekvő jelentőségére is az Unióba való belépésünket követően. A vadászati jog terén ugyan még nem történt meg az egységesítés a tagállamok között, ám a jogharmonizáció jegyében már történtek intézkedések, és a közeljövő feladata, hogy megteremtse az egységes feltételeket ezen a területen is a vadászati jogi szabályozás révén minden tagállam állampolgárai számára.

### *III. Egyes tagállami szabályozások sajátosságainak bemutatása*

Néhány tagállam szabályozásának lényeges vonásait szeretném ismertetni a következőkben, rámutatva arra a tényre, hogy a szabályozások a helyi adottságokhoz igazodva milyen jelentős mértékű eltéréseket mutatnak.

#### *I. Vadászat Lengyelországban*

A vadászatot szabályozó alapvető törvényt 1959. jún. 17-i hatállyal a vadvédelemről és vadászatról fogadták el, amit 1973. évben módosítottak. A rendelke-

zései szerint a vadonélő állatok az állam tulajdonában vannak. A földtulajdonosoknak nincsen vadászati joga, a gyakorlás feltétele a Lengyel Vadászati Egyesületben a tagsági viszony létesítése, amely szervezeti formában viselt tagság országos hatókörű szervezetben való tagságot határoz meg. Az országban a minimum vadászterületek nagysága el kell, hogy érje a 3.000.ha-t. A közel 5250 vadászterületet törvényi feltételek szerint megalakított szervezetek, klubok bérelhetik, 10 évre szóló bérleti szerződéssel. A vadászterületek nagy része (kb. 4/5-öd részben) így területi szervezetek kezelésében vannak, míg igen kis rész hatósági igazgatású. 1972-től a vadászaton kívül a madarászat-sólymászat is csatlakozott a szervezethez.

### *Országos hatáskörű szerv – Lengyel Vadászati Egyesület*

Az egyetlen központi irányítású szervezet tagjai lehetnek vadászok, és vadászatot gyakorló más civil szervezetek is. Legfőbb testületi szerve a Küldöttgyűlés, amely 30 fős Tanácsot választ, és 5 évente ülésezik. Az ülések közötti időben az érdemi munkát a Tanács tagjai végzik, és megválasztják a végrehajtást végző Általános Hivatal tagjait. A szervezet feletti felügyeletet a Környezetvédelmi, Természeti Erőforrás, és Erdészeti Minisztérium gyakorolja.

A szervezet nyitva áll vadászati engedéllyel rendelkezők és nem rendelkező személyek számára is, az utóbbi esetben itt az állandó letelepedési engedéllyel rendelkező külföldiekre gondolnak, akik a hivatalos turisztikai ügynökségen keresztül kiadott engedéllyel rendelkeznek és azok, akik csak az országos hatáskörű szervben vállalnak tagságot, van fegyverviselési engedélyük és 1 hónapig érvényes mennyiségi és fajtakorlátokat is tartalmazó engedélyük. A vadászatra jogosító általános jellegű engedély megszerzésének feltételei egyebekben a következők: 1 éves gyakorlat vadász egyesületben, sikeres vadászvizsga, min. 18. életév betöltése, büntetlen előélet, és lengyel állampolgárság.

### *A vadászati tevékenység gyakorlásáról*

A kisebb, vadászati tevékenység gyakorlására feljogosított szervezetek az országos szervezetnek fizendő tagdíjon felül fizetnek az engedélyek kiadásáért, vadtenyésztésért, vadvédelemért, és a terményekben okozott károkért is. A vadászterületeken kötelező legalább 1 hivatásos vadőr alkalmazása. A klubok, egyesületek bevételei tagsági díjakból, külföldiek számára szervezett vadászatokból, vadhús-kereskedelemből és élővad-exportból tevődnek össze.<sup>1</sup>

<sup>1</sup> *Handbook of Hunting in Europe*. Face, 1995.

## 2. A spanyol vadászati jog szabályozása

Spanyolországban a gazdasági és szociális fejlődés eredményeként 1970. április 4.-én hoztak törvényt (Ley de caza, de 4 de abril 1970) a vadászatra vonatkozóan, aminek rendelkezései kiegészítő jelleggel még a mai napig is hatályosak. A törvény a nemzeti vadállomány védelmét próbálja garantálni, azonban csak akkor alkalmazandó, ha az adott tartomány nem rendelkezik részletesebben, vagy eltérő módon az adott kérdéstről.

A törvény rendelkezése szerint a vad tulajdonjoga az államot illeti meg, mivel ezek forgalomképtelen dolgok a Código Civil rendelkezései szerint, és a vadászati törvény felhatalmazása szerint a vadászterület tulajdonosa tulajdonjogának elválaszthatatlan részeként gyakorolhatja a törvényi, vagy egyéb feltételekben pontosított módon a vadászat jogát.

A vadászatra az lesz jogosult a fentiekben rögzítetteken felül, aki legalább a 14. életévét betöltötte törvényes képviselőjének engedélyével, azonban lőfegyvert, vagy légpuskát csak 18. életévét betöltött nagykorú használhat, egyes fegyvertípusoknál nagykorú kíséretében.

A sajátos politikai berendezkedés miatt a vadászati jog szabályozása megoszlik a spanyol állam és a tartományok között.

Az 1978-as alkotmány óta a tartományoknak kizárólagos hatáskörük van a vadászattal kapcsolatos jogalkotásra. A tartományok azonban rendelet körében egyedi jelleggel a következő kérdéseket rendezik: vadászati idény kezdete, vége; vadászható fajok köre; engedélyezett és tiltott vadászati módok; vadászat gyakorlásához szükséges követelmények.

Az egyes tartományi rendelkezések harmonizálása a Spanyol Vadászati Szövetség feladata, annak érdekében, hogy az országon belüli különböző tartományok vadászati tájékozódását és a jogbiztonságot is szolgálják.

Az 1970-es törvény kiegészítését jelentő egyéb jogforrások közül kiemelnek csak néhányat az általam fontosabbnak ítélték közül:

- 1095/1989 Királyi rendelet (Real decreto 1095/1989) a vadászható állatfajok, és halászható halfajok meghatározásáról, valamint védelmükről;
- 1973. december 17. rendelet (Orden de 17de diciembre de 1973) a vadászat végrehajtásáról a védett területeken, és a vadaskertekben;
- 37/1993 Királyi rendelet (Real decreto 137/1993) jóváhagyott fegyvertartási rendelet
- 2283/1985 Királyi Rendelet (Real decreto 2283/1985) a vadászathoz szükséges engedélyek kibocsátásáról, fegyvertartási engedélyekről.

## 3. A német vadászati jog sajátos vonásai

A vadászati jog Németországban kizárólagos jogosultság, amely területhez kötődik, az ott élő állatok ápolására, vadászatára és elsajátítására vonatkozó kérdéseket foglalja össze. A vadászatra körzeteket alakítanak ki szorosan kötődve a

birtoklási viszonyokhoz. A vadgazdálkodási tevékenység elősegíti a vidék minőségmegőrzésének és kultúrájának szinten tartását, valamint szükségessé teszi a környezet ápolását, állatok gondozását is. A vadászati tevékenység kiterjed a vadak felkutatására, követésére, elejtésére, befogadására. Az egyes tartományokban az egyedi sajátosságoknak megfelelő regionális szabályozás érvényesül.

A vadászati jog gyakorlására feljogosított területeket vadászati régiók fogják össze. A vadgazdálkodás érdekében régiókat elválasztással, összeolvasással, vagy kicseréléssel kapcsolhatják össze.

Önálló vadászati övezetek legalább 75 négyzetméter összefüggő területekből alakíthatóak ki. (Esetlegesen egyedi szabályok e területet nagyobb mértékűre is szabhatják, amennyiben indokolt, ez a mérték azonban kisebb is lehet, de 70 négyzetméter alatti területen nem lehetséges vadászterület meghatározása, vagy ekkor ez már a tevékenység korlátozásával is együtt jár.) Tulajdonosai magánszemélyek vagy személyegyesülések egyaránt lehetnek. A tulajdonosok egy közösségi vadrégió, területen belül vadásztársaságokat hozhatnak létre. Képviselőjük a közgyűlésükön választott elnök, aki harmadik személyekkel szemben is képviseli a tagokat. A vadásztársaság gyakorta azonban haszonbérlet jogcímén tudja gyakorolni a tevékenységet úgy, hogy a vadászatból folyó jogok és kötelezettségek a társaság tagjait jogosítják illetve kötelezik. Általában a települések (közösségi vadászövezetek) egy vadászati területet képeznek, de a magánterületek ezen belül is elkülönülhetnek. A túl nagy közösségi vadászterületek 250 ha területnagyság felett feloszthatóak. Több összefüggő vadászövezet összessége kialakíthat egy magánvadászati joggal rendelkező zárt vadászati közösséget. Ekkor ez a közösség rendelkezhet a jog gyakorlásáról harmadik személyekkel szemben. A haszonbérleti szerződést azonban a vadak meghatározott körére is lehet kötni, így a tulajdonosi közösség a vadászat jogát saját maga részére fenntarthatja.

A tartományok a kialakított vadászterületeket nem szelhetik ketté. Ha esetlegesen mégis több tartomány területére esne a kialakított vadászterület, akkor a legnagyobb részben a területre eső tartományi szabályozás szerint kell a tevékenységet gyakorolni.

A vadászati időket és tilalmakat a tartományi illetékes szakminiszter rendeletében szabályozza, azonban egyes régiók vonatkozásában rövidebb, illetve hosszabb idők is kijelölhetőek, különös tekintettel arra, ha ezt vadgazdálkodási érdekek is indokoltá teszik.

#### *4. Az osztrák szabályozás néhány kérdéséről*

Német mintára vadászatot a felosztott területeken lehet gyakorolni. Szorosan kapcsolódik és kötődik a terület birtoklási viszonyaihoz. Általánosan az osztrák területeken három évre érvényes vadászati engedélyeket adnak ki. Az egyedi

szabályozás azonban a legjobban a tartományi sajátosságoknak megfelelő rendelkezésekből olvashatóak ki.

A vadászengedélyeket alakhelyhez tartozó hivatal adja ki maximum 3 évre, vagy egymást követő 14 napra, mint napijegyet.

A vadászatra vonatkozó engedélyt hitelesen tanúsító okirat a vadászigazolvány. Fiatalkorúak 16–18 éves kor között az engedélyhez szükséges vizsga teljesítését követően egyedi vadászigazolványt kaphatnak, azonban ez nem jogosítja fel őket a vadásztársasági tagságra.

A felnőttek a vadászvizsga során szóbeli és gyakorlati jellegű jártasságukat is igazolni kötelesek, írásbeli feledatot oldanak meg, és még lövészeti vizsgát is tesznek. (A vizsga során a következő témák ismerete elengedhetetlenül szükséges: állatfajok felismerése, vadbiológia, zsákmány kezelése, fegyvertartás szabályainak ismerete, fegyverek működési technikája, kezelése; vadászkutyák tartása, elejtett vad további sorsának ismerete, higiéniai szabályok ismerete, vadhús, mint élelmiszer felhasználhatóságának feltételei, gyakorlati alkalmazásai; állat- és természetvédelmi alapismeretek.)

Az engedélyek a tartományra lesznek érvényesek és nem országos – szövetségi szintre. A napijegyek árai nem különbözhetnek a hazai és külföldi vadászok vonatkozásában, mivel ellenkező esetben elriasztanák a vendégeket a vadászati tevékenység gyakorlásától. Az egyes tartományok az engedélyek kiadását elméleti és gyakorlati jellegű vizsgák letételéhez is köthetik.

#### *IV. Az Európai Unióban, mint közösségi szintű szabályozásban található rendelkezések*

##### *1. EGK-irányelveknek való megfelelés*

A hatályos magyar végrehajtási rendelet az 56/2005. (VI. 25.) FVM rendelet módosítása következtében több EGK-irányelvnek való megfelelést szolgálja. Ezek a következők: a Tanács 79/409/EGK irányelve, a Bizottság 91/244/EGK irányelve, a Tanács 92/24/EGK irányelve, és végül a Tanács 92/43/EGK irányelve.<sup>2</sup> Az irányelvek közül az első három a vadon élő madarak védelméről, az utolsó pedig a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő növény és állatvilág védelméről szól.

##### *A Tanács 79/409/EGK irányelve*

Az Európai Közösségek Tanácsa 1979. április 2-án fogadta el a vadon élő madarak védelméről szóló irányelvet. Az irányelv célul tűzte ki a szerződő felek európai területén lévő természetesen előforduló összes vadon élő madárfaj vé-

<sup>2</sup> Az Európai Közösségek Hivatalos Lapja, továbbá a [www.europa.eu.int/eur-lex/hu](http://www.europa.eu.int/eur-lex/hu) oldalról.

delmét, amely magában foglalja a fajok védelmét és ellenőrzését, illetőleg vonatkozik azok tojásaira, fészkeire és élőhelyeire. A céljai megvalósítása érdekében rendelkezik a fajfenntartásról, az ahhoz szükséges állami intézkedésekről, védett területek kialakításának kötelezettségéről, élőhely-védelemről, illetőleg a madarak bármilyen módon való elpusztításának, elfogásának, zavarásának és vadászatának tiltásáról. A vadászati jog szempontjából lényeges 6–9. cikkek a madarak kereskedelméről, a vadászatukról, továbbá a tömeges befogási eszközök tiltásáról szólnak, kiegészítve azokat azzal, amikor a tagállamok bizonyos okok miatt (közegészség, közbiztonság, légi közlekedés biztonsága, növény és állatvilág védelme stb.) eltérhetnek ezektől a tilalmaktól.

Persze, hogy lehetne az, hogy minden madár vadászatát megtiltja az irányelv? Ez így nem is teljesen igaz, az irányelv II. számú mellékletében felsorolt fajok tekintetében a nemzeti jogszabályok adta keretek között lehetőséget ad azok vadászatára. De ekkor is meg kell felelni az ésszerű hasznosítás és az ökológiailag kiegyensúlyozott állomány szabályozás elveinek, továbbá biztosítani kell, hogy azok a fajok, amelyekre a vadászati jogszabályok vonatkoznak, ne legyenek vadászhatóak sem a fészekrakás, sem a fiókanevelés időszakában, sem a szaporodás különböző időszakaiban. A tagállamoknak pedig kötelességük, hogy a vadászati rendelkezéseik gyakorlati alkalmazására vonatkozó információkat megküldjék a Bizottság számára.

De szintén a vadászathoz kapcsolódik azon rendelkezés is, amelyik megtiltja a madarak tömeges vagy válogatás nélküli befogására, vagy megölésére alkalmazott, illetve valamely faj kipusztítására alkalmas eszközök, eljárások, vagy módszerek használatát, különösen azokat melyek az irányelv IV. számú mellékletében kerütek felsorolásra.

Ez az irányelv – véleményem szerint – különösen fontos Magyarországra nézve, ahol ha belegondolunk az olasz vendégvadászok „eszement” öldökléseibe, nem árt, ha figyelünk a madárpopulációink védelmére. Ha belegondolunk, nem véletlen az, hogy az olasz vadászok hazánkat választották vadászataik színhelyéül, ahol nagyon jól tudták, hogy pénzért bárki „megvehető”, és annyi védett madarat és más állatot mészárolhatnak le, amennyit még elbír a kocsi csomagtere.

Szerencsére ez a tendencia visszaszorulóban van, bár hozzáteszem: nem biztos, hogy ez a jogalkotói szigorításnak, vagy a rendőri szerveink gyors és hatékony munkájának köszönhető, hanem annak a sajnálatos ténynek, hogy már szinte nem maradt olyan faj, amire vadászhatnának.

*A Bizottság 91/244/EGK irányelve és a Tanács 94/24/EGK irányelve*

Ezek az irányelvek az imént taglalt 79-es Tanácsi irányelv módosításai, és annak mellékletei változtatták meg, olyan módon, hogy kibővítették egyrészt a fokozott védelemben részesített madarak körét, illetőleg egyes madarak kereskedelmét végképp betiltották.



*A Tanács 92/43/EGK irányelve - a természetes élőhelyek, valamint a vadon élő állatok és növények védelméről*

Az élőhelyvédelmi irányelv fő célkitűzése a biológiai sokféleség megóvása, a fajok és élőhelytípusok hosszú távú fennmaradásának biztosítása, természetes elterjedésük szinten tartásával vagy növelésével. Az irányelv írja elő az európai ökológiai hálózat, a Natura 2000 létrehozását, melynek a madárvédelmi irányelv rendelkezései alapján kijelölt területek is részei. A különleges természetmegőrzési területeket az I. számú mellékleten szereplő közösségi jelentőségű természetes élőhelytípusok (amelyeket az eltűnés veszélye fenyeget, vagy kicsi a természetes elterjedésük, vagy egy adott biogeográfiai régióon belül jellemző sajátosságokkal bírnak) és a II. számú mellékleten szereplő közösségi jelentőségű (veszélyeztetett, sérülékeny, ritka, vagy endemikus) állat- és növényfajok védelmére kell kijelölni. Azok az élőhelytípusok és fajok, melyek fennmaradását csak azonnali intézkedéssel lehet biztosítani kiemelt jelentőségűek és az unióban elsőbbséget, prioritást élveznek.

*2. A NATURA 2000 hálózatról*

A NATURA 2000 hálózat egy egységes európai természetvédelmi hálózat, amely biztosítja a közösségi jelentőségű élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetét és amelynek jogszabályi alapját az Európai Közösségek Tanácsának 79/409/EGK sz., a vadon élő madarak védelméről és a 92/43/EGK sz., a természetes élőhelyek és a vadon élő állatok és növények megőrzéséről szóló irányelvek képezik.

A Natura 2000 hálózat területeit, vagyis a különleges madárvédelmi területeket és a különleges természetmegőrzési területeket a tagállamok jelölik ki. A kijelölésnél kizárólag szakmai szempontok vehetők figyelembe, gazdasági-társadalmi megfontolások nem játszhatnak szerepet. A kijelölésnek a rendelkezésre álló országos, átfogó felmérések figyelembe vételével kell történnie, ilyen felmérés lehet például a BirdLife International által végzett „fontos madár élőhelyek (Important Bird Areas)” felmérése. Figyelembe kell venni a vonuló madarak élőhelyeit, különös tekintettel a vonulás során igénybe vett pihenőhelyeket, kiváltképp a Ramsari Egyezmény alapján kijelölt nemzetközi jelentőségű vizes élőhelyeket. A területkijelölésre a tagállamok csak javaslatot tehetnek, a döntést a Bizottság fogja meghozni az élőhelyvédelmi irányelv III. mellékletében szereplő szempontok alapján.

Magyarországon a területek kijelölésének jogszabályi hátterét a 275/2004. (X. 8.) Kormányrendelet alkotja, és meghatározza a közösségi és a kiemelt jelentőségű élőhelytípusokat, valamint a különleges madárvédelmi területeket.

Mindezek hatására és ezeknek köszönhetően került bele a magyarországi vadászati jogi szabályozásba a rendelkezés, mely szerint a vizes területeken és

azok védősávjában az ólomsörét használata 2005. augusztus 15. napjától vadászat során tilos. Ez a tiltó szabály a már korábban említett 56/2005. (VI. 25.) FVM rendeletben került meghatározásra. Megjegyzem – mivel magam a Duna mellett lakom és ebből kifolyólag a mi vadászterületünk is érintett az ólomsörét használatának tilalmában – sajnálatos módon nem sikerült a jogalkotónak teljes mértékben megtiltani az ilyen módon történő vadászatot. Azt hiszem, vadásztársadalom nem érett meg arra, hogy felfogja a rendelkezés mibenlétét. A gyakorlat a következő: egy pár vadász „összedobja” a mellesleg nem olcsó acélsörétre a pénzt és közösen vesznek egy dobozzal, majd a résztvevők a dunai vadászat előtt magukhoz vesznek pár darabot a „nemes” lőszerből, de egyébként ott van náluk az ólomsörét is.

Így ha véletlenül ellenőriznék is őket, felmutatnék az acélsörétet, közben pedig valójában továbbra is ólommal „gazdagítják” a Dunát. Ez nem szép és etikus dolog, de azért a védelmükre is kelnék néhány szó erejéig. A minap olvastam az aktuális vadászévkönyvet és megdöbbenve tapasztaltam, hogy a NIKE-FIOCCHI Sportlőszer Gyártó Kft. ügyvezető igazgatója kijelentette, hogy az acélsörétet egyébként csak meghatározott, külön erre a célra készített vadászpuskából szabadna kilőni, mert a hagyományos fegyvereket károsítja, illetőleg jelenleg hazánkban mindössze csupán egy kaliberhez gyártanak ilyen löszert. Ebben az esetben mi a teendő? Minden vadász, aki vízi vadat szeretne löni, vegyen magának új puskát, vagy próbálkozzon a régivel, hátha tönkremegy. Azért valljuk be, ez sem éppen korrekt dolog.

Véleményem szerint is fontosabb a természet megóvása a jövő generációi számára, csak valamilyenfajta kompromisszumra kellene jutni a vadászok és a természetvédők több évtizede tartó ellenállása között.

Hangsúlyozni kell, hogy az *EU irányelvei* nem váltják fel a tagállamok természetvédelmi, vadvédelmi szabályozási rendszerét, tehát a megfelelő jogszabályok továbbra is érvényben maradnak. Az irányelvek beépítése a jogrendbe az említett jogszabályaink mellett fog megvalósulni, jogközelítéssel, vagyis a törvények szükség szerinti módosításával. Az átültetés után mindkét oldal – így az adott törvények és átültetett irányelvek – egymás mellett fognak „működni”. Az Európai Unió maga is több nemzetközi természetvédelmi egyezményt aláírt, nem csak a tagállamok. A nemzetközi szerződés Közösség általi aláírása után ezzel kapcsolatosan megszülető szabályozások befolyásolhatják a tagállamok által önállóan aláírt nemzetközi szerződések végrehajtását. Közösség aktusai kapcsán (rendelet, direktíva, határozat) a tagállamok szuverenitásuk egy részét feladják, érvényesül a szabályok nemzetek feletti jellege, végrehajtásuk kötelező.

### 3. Az EU Vadászati Társaságainak Szövetsége (FACE)

A FACE 1977 szeptemberében alakult az EU tagállamainak nemzeti vadásztársaságaiból (egykori EEC, 9 tagállam közreműködésével, amely mára már 15-re

nőtt) A hivatalos elnevezés ellenére a szervezet nyitva áll a nemzeti vadász szövetség képviselői számára az Európai Tanács összes tagállamának tagjai számára is, az európai uniós határokon túl is. Jelenleg 23 országban vannak tagjai, a 15 tagállamon felül Svájc, Málta, Szlovénia, Magyarország, Cseh Köztársaság, Szlovákia, Lengyelország, és Észtország is tagja. A tagjain keresztül a szervezet közel 7 millió vadászt képvisel (természetesen csak a hivatalos engedéllyel rendelkező vadászokat értjük ebben az esetben).

A FACE-nak, amely nem egy profittermelő szervezet – egyesület brüsszeli központtal – jogi személyek, egyesületek a tagjai. Az előterjesztett tagokat a közgyűlés ismeri el, ami a mindenkori tagok éves gyűlése. Az igazgató testületében minden országnak van egy tagja és egy helyettese. Működnek ad hoc munkacsoportok, akik a speciális témákban jártasak és segítik a szervezet munkáját. Fontos szerepet tölt be a titkár személye, aki csapatával a szervezet székhelyén dolgozik, felelős a napi igazgatásért, a tagok tevékenységének koordinálásáért és irányításáért, valamint a közgyűlés és a testületi szervek elé kerülő kérdések, döntések előkészítéséért és végrehajtásáért. A szervezet titkársága szorosan együttműködik minden ország tagjaival.

A FACE fő célkitűzései:

- megvédeni és képviselni tagjai közös érdekeit az uniós és nemzetközi intézmények előtti eljárások kapcsán;
- tagjainak felhívást ad bármely a vadászat, mint sport jellegű kezdeményezésről;
- lobbizik a vadászok érdekében;
- hatóságok felé bizonyítékokat prezentál, felügyeli az eljárások törvényes lefolytatását, és a vadászok jogainak érvényesítését;
- előmozdítja a vadászatot a természeti erőforrások bölcs és fenntartható használatára való tekintettel, mint vidékfejlesztési, biodiverzitási, vadvédelmi és vadélőhelyek helyreállítási és fejlesztési fórumaként;
- folyamatosan együttműködik az EU intézményeivel, az Európai Tanáccsal, nemzetközi szervezetekkel, valamint nemzetközi jellegű természetvédelemmel foglalkozó szervezetekkel is (IUNC, Wetlands Int. stb.);
- a törvényjavaslatoknak már nagyon korai előkészítő szakaszában aktívan igyekszik biztosítani, hogy a szövegek realiztikusak, és valóságnak megfelelőek legyenek, biztosítva ezzel a vadászok és a közösség, valamint tagjai érdekeit.

A FACE jelentőségét igazolja, hogy

- elismeri az EU Bizottsága, mint kezdeményező és esetleges tárgyalásokat lebonyolító partnert, valamint előzetesen konzultál vele a törvénykezés kidolgozása és felügyelete kapcsán;

- az Európai Parlament Vadászati, Halászati és Természetvédelmi csoportjának kijelölt titkársága;
- az Európai Tanács a FACE számára megfigyelő státuszt garantált a Berni egyezmény bizottságainak ülésein;
- szakértői csoportokban visel tagságot, találkozókat szervez az Európai Tanács és a NATUROPA központjának;
- alapító tagja az Európai Vidéki Mozgalomnak, és a vidékfejlesztést támogató európai szervezetek szövetségének;
- az IUNC (a Világ Természetvédelmi Egyesülete) aktív tagja 1987 óta, számos módon hozzájárul és segíti a vadvédelmi tevékenységeket, célok megvalósulását;
- a DIANA Természetvédelmi Díj kapcsán összesen 5000 ECU összeget ajánl fel évente magánszemélyeknek, szervezeteknek és projekteknek, amik képviselik a vadvilág védelmét és a fenntartható vadászat elvét;
- kiadja az Európai Vadászat kézikönyvet, teljes rálátást biztosítva és nyújtva a nemzetközi vadvédelmi törvényhozásra;
- sokféle szemináriumot és műhelyt szervez és tart a témában érdekelt tudósok, vezetők, politikusok és hivatalnokok számára is az összefogást biztosítva, valamint az összhangot megteremtve a vadászat, természetvédelem és a vidékfejlesztés kapcsán;
- előmozdítja a vadbarát földművelési technikák alkalmazását a Közös Mezőgazdasági Politikával összhangban.

A következő *irányelvek* megalkotásánál és érvényesülése kapcsán volt jelentős befolyása:

- 91/477/EEC A fegyverek megszerzésének és birtoklásának ellenőrzéséről. Különösen tiltja a tiltott fegyverek birtoklására irányuló kezdeményezéseket, bevezeti az európai fegyver törvényt megkönnyítve a vadászok és sportlövészek Európai Közösségen belüli utazását a fegyvereikkel;
- 93/45/EEC a természetes élőhelyek és vadállatok, növények védelméről (FFH) – védett fajok realiztikus listáját adja meg, hangsúlyozva az élőhelyük által védett fajokat, legtöbb esetben hatékonyabb védelmet adva, mint az az egyedek szigorú védelmét szolgáló szabályok;
- 92/45/EEC közegészségügyi és állategészségügyi problémákról, összefüggésben a vadak leölésével és a vadhús piacon való részvételével – egy javasolt szabályozás kettéválaszva és egyforma jellegű intézkedéseket alkalmaz a tenyésztett vadak húsára és a természetes élőhelyről származó vadakra, mindkét kategóriát azonban specifikusan és pragmatikusan körülhatárolja;
- 93/119/EEC – az állatok védelméről a lelövés idején;
- 93/15/EEC – intézkedések harmonizációjáról, összefüggésben a piaci részvétellel és a robbanóanyagok civil használati feltételeivel – ezen anyagok használata ki van zárva a vadász-túrákról;

- Európai Parlament rendelkezése A3-0002/94 számmal – a vad madárfajok védelméről az Európai Unióban – összevonja a madárvadászat megszorításairól szóló vázlatot egy olyan szövegbe, amely expliciten elismeri a bölcs használat (wise use) ökológiai és társadalmi-gazdasági értékét, és elszigeteli az élőhelyek eltűnését, mint a vadvédelmet elsőként érő fenyegetést;
- az Európai Tanács 882/1987. sz. rendelkezése – a vadászat fontossága az európai vidéki régiók számára – elismeri a felelősségteljes vadászat szerepét a gazdaságban, vadgazdálkodásban és élőhelyvédelemben, és felhívja a figyelmet a közösségi elfogadásra a vadászat irányába, valamint a csoportok közötti párbeszédre – röviden ismertetném a tartalmát, tekintettel annak kiemelt jelentőségére és aktualitására:

*Az Európai Tanács Parlamenti Közgyűlésének 882/1997. sz. határozata. Az Európai Tanács XXXIX. Parlamenti Ülésének Határozata a vadászat jelentőségéről az európai vidéki régiókban.*

A bevezetőben a határozat szól a vadászat társadalmi megítéléséről, s megállapítja, hogy a vadászat megítélése jelentős mértékben romlott. E megállapítást egyrésztől érzelmi, másrészt a vadászok egy részének nem megfelelő képzettségével indokolja. A határozat kimondja, hogy a környezeti változások a vadászható és nem vadászható élővilágra és élőhelyükre káros hatást gyakorolnak, és szól arról is, hogy a vadászatnak gazdasági jelentősége is van és konzervációs szerepe is lehet.

Helyesen állapítja meg, hogy a vadászat lényegesen hozzájárulhat a környezet védelméhez a fajok közötti megfelelő egyensúly kialakításával, egyes fajok túlnépesedésének kiküszöbölésével, amivel meg lehet előzni a betegségek terjedését és a növényzet károsítását. Mindezek érdekében a tagországok számára javasolja:

- tegyenek intézkedéseket arra vonatkozóan, hogy a vadászok jobban képzetek és jobban informáltak legyenek;
- az agrárpolitikát úgy irányítsák, hogy az a vad-, növény- és állatvilág számára jobb életfeltételeket biztosítson, és ezáltal a vadászból és a turizmusból a farmerek is profitálhassanak;
- segítsék elő a vadászok, farmerek, erdészek, természetjárók és környezetvédők közötti együttműködést, és az ebből származó előnyöket;
- járuljanak hozzá ahhoz, hogy a közvélemény jobban megértse a vadászat alapvető szerepét.

Az EU közös vadászati-vadgazdálkodási politikával nem rendelkezik, de több irányelv vagy rendelet és a Közös Agrárpolitika (CAP) egyes részei hatnak a vadászat szabályozására és a természeti környezetre. A joganyag célja az egyes vadfajok, élőhelyek védelme, az állatoknak okozott szenvedések megszüntetése. Ezért a vadászatot közvetlenül érintő EU irányelvek a vadgazdálkodás szem-

pontjából erőteljesen korlátozóak. Kapcsolódnak olyan nemzetközi egyezményekhez, amelyeket hazánk is elfogadott és a vadászatot szabályozó törvényekbe is épített, sőt az EU-ban érvényes szabályozásnál is szigorúbban határozott meg.

Röviden szeretnék kitérni a vadászatot befolyásoló néhány nemzetközi jelentőséggel bíró szervezetre és annak tevékenységére is:

## V. Nemzetközi jelentőségű szervezetekről

### 1. Nemzetközi Vadvédelmi és Vadászati Tanács – CIC

Magyarország alapító tagja volt és majd 80 éve aktívan tevékenykedik a nemzetközi Vadászati és Vadvédelmi Tanácsban (rövidítve CIC-ben). Jellegét, céljait és alapelveit tekintve feltétlenül említést érdemel a szervezet részletesebben is. 1901-ben jött létre a francia jog alapján. Céljai közt szerepel a vadászati tudomány fejlesztésének segítése és a vadászat általános érdekeinek védelme is. E célt szolgáló alapszabálya szerint feladata, hogy állandó kapcsolatot építsen ki valamennyi ország kormányi, vadászati szervezetei, vadászai és tudósai között. Folyamatosan tanulmányozza a vadászattal és a vad megővésével kapcsolatos kérdéseket. Tanácskozó és összekötő szerv szerepét tölti be az országok között a közös kérdések megoldása érdekében, és a viták eredményét ismerteti a kormányokkal, a nemzetközi szervezetekkel, minden országban a vadászatért felelős személyekkel. Tehát a vadászat ügyét képviseli a nemzetközi szervezetek szintjén. A nemzetközi jellegnek megfelelően hivatalos nyelve a francia, az angol és a német.

A CIC gerincét a bizottságok és munkacsoportok képezik. Ezek a bizottságok/munkacsoportok szakterületekre bontva dolgoznak. Ilyen terület többek között a nagyvadak, apróvadak, trópusi vadak, vándormadarak területe, de kulturális témákkal is foglalkoznak, mint például a *Vadászat a művészetben* (egy *Gasztronómia és vadászat* nevű munkacsoporttal együtt), *Hagyományos vadászat* (ide tartozik egy újabban létrehozott magyar vezetésű munkacsoport a *Vadászjászat*), *Vadvédelem és környezet* (ugyancsak igen fontos népszerűsítő tevékenységet folytat), és egy vadászatellenes kampányokra figyelő munkacsoport, a *Pro-Chasse*.

Egyik legígéretesebb és igen tevékeny munkacsoport a *Young Opinion* (szerte a világon lelkesedő fiatal emberek a modern elektronika segítségével kommunikálnak és minden bizottságban ott vannak, ők a CIC jövője).

Az alapelvei rámutattak arra, hogy az egyre gyorsabb ütemben *fejlődő* technikai haladás kíméletlenül rombolja a természet egyensúlyát. Az információs és szállítási eszközök fejlődése lehetőséget teremt, hogy az ember behatoljon olyan területekre is, amelyek korábban mentesek voltak a mesterséges beavatkozástól.

Az alapelvek köréből levezethető néhány megállapítás:

A vad olyan kincs, amelyet meg kell őrizni, és épségben kell átadni a soron következő generációnak. A vadászat tehát a természet kincsének bölcs kiaknázását jelenti.

- Napjainkra a vadászat csakis úgy értelmezhető, hogy szorosan hozzákapcsolódik a tudományos ismeretekre alapozott megőrzési tevékenység és az észszerű gazdálkodás. Az embernek megvan a lehetősége a vadon élő állatokról való rendelkezésre, állományuk ellenőrzésére, de mindez felelősséggel is jár.

- A vadász tevékenységét irányító törvényeknek, egyéb jogforrásoknak a vadászati etikán kell alapulniuk. A vadásznak mindezt tökéletesen ismernie kell már előzetesen, hogy kellően mérlegelni tudja a felelősségét.

- A helyesen felfogott és bölcsen szervezett vadászat hatalmas erkölcsi és anyagi érték. Kölcsönös együttműködést eredményező, és országokat átfogó kapcsolatokat hoz létre.

- A vadásznak ismernie kell és kellő súllyal figyelembe is kell vennie a biológiai egyensúly megőrzéséhez nélkülözhetetlen cselekvések következményeit. Tevékeny őrzőjének kell lennie a természetnek, a természet minden részének.

A CIC kötelességének érzi, hogy a fenti alapelvekben foglalt szemléletet az egész világon érvényre juttassa. Éppen ezért a CIC-hez való tartozás ezen alapelvek elfogadásának és alkalmazásának a kötelezettségével jár.

Mindezekből következik, hogy ez a szervezet fellép a vadászati lelkiismerettel szemben álló, valamint minden olyan tevékenység ellen, amely bármilyen módon is ártalmas a természet megőrzése szempontjából.

Tagjai lehetnek rendes tagok, levelező és tiszteletbeli tagok is, de valamennyien kötelesek elfogadni a CIC elveit.

*A rendes tagoknak* szavazati joguk van, s lehetnek államok képviselői, társaságok képviselői, vagy személyes jogcímen tagok. Az államok képviselőit a kormányok, vagy annak az államnak a hivatalos vadászati szervezetei jelölik, amelyet képviselnek. Tagjai lehetnek országos és nemzetközi szövetségek, társaságok is. Fontos, hogy az említett társaságok a természetvédelem és a vadvédelem elhivatott támogatói legyenek. E szervezetek tagjai személyes jogcímen is tagjai lehetnek a CIC-nek.

*A levelező tagoknak* nincs a Közgyűlésen szavazati joguk, nem vesznek részt az Igazgató Tanácsban, részt vesznek viszont a CIC minden munkájában, a bizottságokban tanácskozhatnak és szavazhatnak. A levelező tagokat egy kiküldött képviseli. Ezeknek a szövetségeknek, társaságoknak a tagjai személyes jogcímen is tagok lehetnek.

Az államok és szövetségek (társaságok) képviselői, a személyes jogcímen tagok, vagy a CIC-nek kiemelkedő szolgálatokat tevő kívülálló személyiségek a Közgyűlés által – az Igazgató Tanács javaslatára – *tiszteletbeli taggá* nevezhetők ki.

Ez utóbbi kategória kivételével a tagság feltétele, hogy a felvételre váró személyt az országból való rendes tagok többsége előzetesen jelölje. A jelölése-

ket a delegáció vezetője terjeszti az Igazgató Tanács elé, amely azokat a jóváhagyás érdekében megküldi a Közgyűlésnek.

A tagság megszűnik halál esetén, felosztatás miatt, megbízás visszavonása során, lemondás esetén, vagy alapszabállyal ellentétes tevékenység miatti kizárással. Ez a kizárás lehet időleges vagy végleges is. Határozat elleni fellebbezés a Közgyűlésnél nyújtható be.

A CIC-nek azok a tagjai, akik ugyanannak az országnak az állampolgárai, egy *Nemzeti Küldöttséget* alkotnak. Minden küldöttség belső szabályzatot fogad el, amelyet át kell adni a főtitkárnak. A küldöttség maga választja meg az elnökét.

A CIC szervezeti felépítése akként alakul, hogy minden évben *rendes közgyűlést* köteles tartani, szükség esetén pedig, az Igazgató Tanács bármikor *rendkívüli közgyűlést* tarthat.

Tevékenységéhez szükséges pénzügyi források a tagdíjakból, pénzbeli támogatásokból és vagyónátruházásokból származnak.

A szervezet célkitűzése a vad életkörülményeivel kapcsolatos kutatások és tudományos munkák támogatása. Ezt szolgálja, a *Nemzetközi Alapítvány a vad megőrzésére*, amelynek külön alapszabálya és 19 tagú Igazgató Tanácsa van.

Nem nyereségszerzési célból működő alapítvány, elsősorban a vadon élő állatvilág és a természet megőrzéséért harcol, további feladatának tekinti egy világméretű és országos szintű ellenőrzési rendszer kialakítását a vadgazdálkodás felett.

## 2. Természetvédelmi Világszövetség

A fajok védelme szempontjából említést kell tenni az 1948-ban alapított *IUCN (The World Conservation Union)* azaz *Természetvédelmi Világszövetségről*, amely államokat, kormányzati szervezeteket és széles tevékenységi körű nem kormányzati szervezeteket egyesít. Az előzőkben ismertetett szervezet, a CIC is tagja. Azon kevés nemzetközi intézmények közé tartozik, amelyekhez kormányzati és nem kormányzati testületek egyaránt csatlakozhatnak. Az IUCN munkája során az együttműködésre helyezi a hangsúlyt. Az IUCN semleges fórumot kínál, ahol a különböző szektorok szervezetei találkozhatnak, eszmét cserélhetnek, és közös munkát tervezhetnek. Az IUCN segíti a kormányzatok és a környezetvédő szervezetek együttműködését, környezetvédelmi stratégiákat dolgoz ki, valamint bővíteni igyekszik a helyi és regionális lehetőségeket. Az IUCN feladata befolyásolni, ösztönözni és támogatni világszerte a társadalmakat, hogy megőrizzék a természet sértetlenségét és sokféleségét, továbbá biztosítsák, hogy a természetes erőforrások használata méltányos és gazdaságilag fenntartható legyen.



## VI. Nemzetközi egyezmények- jogforrások szerepe a magyar vadászati jog kapcsán

A nemzetközi szerződéseket egymás mellé rendelt, szuverén államok írják alá, ki kell, hogy hirdessék belső jogszabályokkal, a végrehajtás is az állam akaratától függ, illetve a bírósági út igénybe vétele egy másik szerződő féllel kapcsolatos vitás ügyben csak a bíróság fennhatóságának elismerése esetén lehetséges. Nemzetközi államok relációiban kötik azokat meg, ki kell hirdetni őket, a részes felek a saját ügyük bírái.

### 1. Washingtoni Egyezmény

A fajok védelméről szóló Washingtoni Egyezmény (1973. március 3.) „Egyezmény a veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről”, globális jelentőségű, s amennyiben kellően tiszteletben tartják, akkor az állat- és növényvilág hatékony védelmére szolgálhat. Az egyezmény azon a felismerésen alapul, hogy a vadon élő állatok és növények a Föld természeti rendszereinek pótolhatatlan részét képezik, éppen ezért alapvető célja a kereskedelem által veszélyeztetett fajok élőhelyeiken történő megőrzése, védelme. Ezt csak a felvásárló piac és az élőhely országainak szoros együttműködésével lehet megvalósítani. Az egyezmény veszélyeztetettség mértéke szerint az I. Függelékbe sorolja a közvetlenül a kipusztulás szélén álló fajokat, ezek kereskedelmi forgalomba nem kerülhetnek [II. §/1]. A II. Függelékbe sorolja azokat a növényeket és állatokat, amelyek esetén szigorú szabályozásra van szükség ahhoz, hogy ne jussanak az előbbi kategóriába tartozó fajok sorsára [II. §/2]. A III. Függelékbe tartoznak azok, amelyek esetében az egyes országok nemzetközi segítséget kérhetnek a kereskedelem ellenőrizhetősége érdekében [II. §/3].

Az Egyezmény szerint *minden fél kötelezettséget vállal* arra, hogy

- igazgatási hatóságot jelöl ki, amely az engedélyezési munkát ellátja, a rendelkezések megszegésével történő kereskedelmet megtiltja;
- az elkobzott példányokat az előírásoknak megfelelően elhelyezi;
- tudományos testületet jelöl ki, amely segíti a hatósági munkát;
- a Hatóság élő állatok elhelyezésére mentőközpontot létesít;
- nyilvántartást vezet az említett három függelékben szereplő fajok fogalmáról;
- tájékoztatja a közvéleményt az Egyezmény jelentőségéről, végrehajtásáról.

Az Egyezmény végrehajtására saját jogszabályokat alkot, amelyek szigorúbbak is lehetnek, mint az Egyezmény előírásai.

Az Egyezmény pénzügyi és támogatási rendszerének alapja a *Részes Felek Konferenciája*, amely kétévenként tartott ülészakain elfogadott költségvetéshez a felek hozzájárulásainak összegét az ENSZ-tagdíjak összegének figyelembevételével

telével állapítják meg. Egyes konkrét programok megvalósítását, pedig önkéntes hozzájárulásokkal is elősegíthetik.

A Részes Felek Konferenciája az Egyezmény legfőbb döntéshozó szerve is egyben. A végrehajtást *Állandó Bizottság, növényekkel foglalkozó bizottság, állatokkal, illetve állatszállítással foglalkozó bizottság* segíti elő. A feladatok koordinálásával Genfben székelő *Titkárság* foglalkozik.

Magyarország 1985-ben csatlakozott, az 1986. évi 15. törvényerejű rendelet hirdette ki. Hazánk kötelezettséget vállalt arra nézve, hogy az ebben szereplő irányelveket, rendelkezéseket betartja. Mindezeknek megfelelően az országon átmenő tranzit forgalom szigorú ellenőrzése is megvalósul, ezáltal elősegítve a többi ország természetvédelmi törekvéseit. Feladatunk a hazánkban őshonos fajok védelme a kereskedelem káros hatásaitól. A rendelkezések megszegésével az országba kerülő állatokat és növényeket, illetve ezek részeit, származékait a hatóság, együttműködve a Vám- és Pénzügyőrséggel, lefoglalja.

## 2. Bonni Egyezmény

A Bonni Egyezmény (1979. június 23.) a „Vándorló, vadon élő állatfajok védelméről”, igyekszik összefogni azokat az államokat, amelyek területén a vándorló fajok átvonulnak. Ez az egyezmény az államok feletti természetvédelem kérdését veti fel. Jelentőségét emeli az a tény, miszerint egyes vándorló fajokat bizonyos államok védelemben részesítenek, míg mások üldözik, így a védelem végül is nem valósul meg. Két függeléke van, az I. számú a veszélyeztetett, vándorló emlős-, madár-, csúszó-mászó és halfajokat tartalmazza. A II. számú tartalmazza mindazokat a vándorló fajokat, amelyeknek kedvezőtlen a védelmi helyzete, és amelyek megóvása nemzetközi szabályokat igényel. A vándorlást gátló káros hatások kiküszöbölése, illetve csökkentése a cél.

Az egyezmény feladata többek között az I. számú függelékben felsorolt vándorló fajok azonnali védelembé vétele, a kipusztulással fenyegetett fajok élőhelyeinek megóvása.

Az Egyezmény *Tudományos Tanács* felállításáról is rendelkezik, itt is a Felek Konferenciája a legfőbb döntéshozó szerv. Bármelyik fél felmondhatja írásban az egyezményt, a felmondás a közlést követő 12 hónap elteltével lép hatályba, ez a lehetőség rámutat a fajok nemzetközi védelmének gyengéire.

A csatlakozási okiratot Magyarország 1983. július 12-én helyezte letétbe, az 1986. évi 6. törvényerejű rendelet hirdette ki. Hazánk az Egyezmény végrehajtása érdekében több programot, intézkedési, kutatási feladattervet fogadott el és hajt végre, illetve részt vesz a nemzetközi egyeztetésekben.

Konkrét feladataink között szerepel a kékcőrű rése, a rétisas, a tűzok fokozottan védetté nyilvánítása hazánkban. 1989-től *Tűzokvédelmi Program* végrehajtása, ennek keretében tűzokkímélő agrotechnika kialakítása, fészkek felderítése és védőzóna kialakítása, a fészkek alj mentése. *A Rétisas Védelmi Program* kapcsán, pedig a középfeszültségű szabad légvezetékek tartóoszlopaira szigete-

lőanyagok kihelyezése, az áramutések kiküszöbölése, a fészkelő területen a fészkelési időszakban végzett erdőgazdasági tevékenységek elhalasztása. Kiegészítésként hazánk aláírta az *Afrikai - Eurázsiai Vándorló Vizimadarak Védelméről* szóló megállapodást is.

### 3. Berni Egyezmény

A Berni Egyezmény biztosítja „Az európai vadon élő növények, állatok és természetes élőhelyeik védelmét” (1979. szeptember 19.). Az Európa Tanács tagországai és az egyezmény további aláírói felismerték, hogy ezek a fajok a biológiai egyensúly fenntartásában kiemelkedő szerepet játszanak, természetes élőhelyeik védelme a vadon élő növények és állatok megőrzésének fontos eszköze. A IV. számú függelék az elejtés, a befogás és a hasznosítás tiltott eszközeit és módjait tartalmazza, ezekkel az előírásokkal a hazai szabályozás is összhangban van. Rendelkezéseket tartalmaz a kipusztult fajok visszatelepítése, az idegen fajok elleni védekezés és betelepülésük ellenőrzése érdekében is.

A feleknek két évente részletes jelentést kell készíteniük az Egyezményben szereplő fajokkal és vadászati módszereikkel, az élőhelyek védelmével kapcsolatban tett kivételekről. Magyarország számára konkrét feladatot jelentett a *Vipera ursinü rakosiensis* („rákosi vipera”) élőhelyek védelmére vonatkozó 23. számú ajánlás.

Az Egyezmény ügyviteli költségeinek fedezésére szolgáló elkülönített költségvetést az *Állandó Bizottság* fogadja el és azt az *Európa Tanács* költségvetésében számolja el, úgy, hogy a tagországok e célú befizetéseit az Európa Tanács általános költségvetéséből kiegészítik (évente mintegy 700 ezer ECU-vel).

Magyarország 1989-ben csatlakozott hozzá, közzétételére 1990-ben került sor (*KTM, 1990*), az Egyezmény megfelelő szintű jogszabállyal való kihirdetésére eddig nem került sor, de erre szükség van az Európai Unióval való jogharmonizáció miatt is.

Az élőhelyek és a fajok védelmére vonatkozóan több intézkedés is történt a védetté nyilvánításokkal foglalkozó OtvH, OKTH határozatok, illetve KVM, KTM rendeletek keretében.

Ezt a célt szolgáló számos program és nemzetközi együttműködés jelenthet segítséget az Egyezmény magyarországi teljesítésére vonatkozóan is. Az Egyezményhez kapcsolódó hazai program végrehajtásában svéd szakértő is részt vesz az Európai Herpetológiai Társaság segítségével. Együttal a Szlovák Köztársaság 1993-ban indult *Emys orbicularis* (mocsári teknős) visszatelepítési programjának megvalósítását magyar szakemberek is segítik.

Az Állandó Bizottság felügyelete alatt több szakértői munkacsoport is működik, ezek tevékenységében Magyarország is részt vesz, kivéve a bennünket közvetlenül nem érintő régiók vagy tevékenységek kérdéseivel foglalkozó *ad hoc* csoportokat.

#### 4. Ramsar-i Egyezmény

A Ramsar-i Egyezmény „A nemzetközi jelentőségű vadvizekről, különösen, mint a vízi madarak tartózkodási helyéről” (1971. február 2.). Ennek célja a vizes élőhelyek megőrzésének és ésszerű hasznosításának elősegítése, a megfelelő jogi, intézményi, együttműködési keretek biztosításával. Globális mértékben célozza meg a természeti erőforrások védelmét. A vizes területek visszaszorítása, lecsapolása, feltöltése, illetve pusztítása ellen az 1960-as években először a vízi madarak védelmében részt vevő szervezetek és személyek léptek fel, felismerve, hogy eredményt csak a nemzetközi összefogás hozhat. Napjainkra a Felek az egyezmény céljának tekintik a vizes élőhelyek biológiai sokfélesége megőrzésének és fenntartható hasznosításának integrálását. Hangsúlyozzák az ember és a környezet kölcsönös egymástól függését, a vadvizek illetve a vízrendszerek szabályozóinak, és mint jellegzetes növény- és állatvilágnak, különösen a gázló-, és vízimadarakat fenntartó természetes környezetnek alapvető ökológiai funkcióit.

Az egyezmény szerint *valamennyi fél köteles* legalább egy vizes területet megjelölni a területén a „Nemzetközi Jelentőségű Vizes Területek Jegyzékébe” (*Ramsar-i Lista*) történő felvételre a megfelelő kritériumok alapján, a későbbiekben több ilyen területet is bejelenthet. A Jegyzékben szereplő területek visszavonására csak fontos közérdekből kerülhet sor, de ilyen esetben a visszavont helyett, hasonló jellegű és kiterjedésű területet kell kijelölni.

A vizes területekkel összefüggő terveket köteles úgy összeállítani és megvalósítani, hogy azok elősegítsék az adott területek ésszerű hasznosítását és ökológiai jellegének megőrzését.

A védetté nyilvánított területek esetében gondoskodik ezt kezelő szakemberekről és továbbképzésükről.

Kötelessége továbbá az Egyezmény végrehajtásával kapcsolatos kérdések egyeztetése, elsősorban a megosztott, határokat átszelő területek, a vonuló fajok esetében, valamint fejlesztési intézmények vagy donor országok által biztosított segélyek, támogatások ügyében.

A Elősegíti, hogy az 1994. évi 4. Konferencia által elfogadott *Montreux-i Jegyzékbe* felvegyék azokat a Ramsar-i Jegyzékben már szereplő vizes területet, amelyek ökológiai jellege megváltozott, változóban van, vagy várhatóan megváltozik a műszaki fejlődés, a szennyezés, vagy más emberi beavatkozás következtében. Ennek célja ráirányítani a figyelmet bizonyos területekre, ezáltal is elősegíteni a helyreállításukhoz, fennmaradásukhoz szükséges intézkedések megtételét, az erőforrások biztosítását.

A fentiek mellett minden fél többek között nemzeti vizes élőhely leltárt készít, jelentést készít a *Részek Konferenciája* számára, gondoskodik a listás területek kezelési terveinek kidolgozásáról, valamint figyelemmel kíséri a területek ökológiai jellegének változását.

A Montreux-i Konferencián elhatározták a *Vizes Területek Védelmi Alap* létesítését azzal a céllal, hogy a fejlődő országok támogatást kaphassanak az Egyezmény végrehajtásához.

Az Egyezményhez Magyarország 1979. április 11-én csatlakozott, az Országgyűlés 1993. március 2-án törvénnyel hirdette ki. Hazánk nemzetközi, illetve hazai szempontból jelentős vizes területeinek többsége napjainkra törvényes védelem alatt áll, az ezeken a területeken történő gazdálkodást és egyéb tevékenységeket természetvédelmi jogszabályok határozzák meg. További vizes területek védetté nyilvánítása is folyamatban van.

### 5. Rio de Janeiro-i Egyezmény

A Rio de Janeiro-i Egyezmény (1992. június 5.) „A biológiai sokféleség, a biológiai források védelme” körében tartalmaz előírásokat. Ennek értelmében minden fél vállalja, hogy

- tevékenysége nem okoz környezeti kárt határain kívül;
- nemzeti stratégiát dolgoz ki a biológiai sokféleség védelmére és fenntartható hasznosítására;
- azonosítja és megfigyeli a biológiai sokféleség azon összetevőit, amelyek fontosak a megőrzés szempontjából, valamint azokat a folyamatokat és tevékenységeket, amelyeknek káros hatásuk van ebből a szempontból. Továbbá nyilvántartja az ezekre vonatkozó adatokat;
- megfelelő intézkedések segítségével gondoskodik az *in situ* védelemről a védett területeken és azokon kívül is.

## VII. Összegzés

A globális, regionális és helyi gazdasági, környezet- és természetvédelmi és társadalmi célok és ezek kölcsönhatásának vizsgálata és ennek összehangolása egyre sürgetőbb. A XIX. századtól felgyorsult ütemben erősödtek az ember környezetét és életminőségét, az élővilág létfeltételeit veszélyeztető tényezők. A természeti környezet, az ökológiai adottságok kedvező szinten tartásában, vagy helyreállításában a szabályozásnak és az embernek nagyon fontos szerepe van.

Az ismertetett szabályok, elvek, célkitűzések ismertetik a környezet védelméről, természet védelméről, vadak védelméről és az állatok védelméről szóló rendelkezéseket.

A korszerű feltételek megteremtésével eredményességet csak a gyakorlatot folytatók magatartásától, jogkövetésétől várhatunk.

A környezetünk ökoszisztémájának és biológiai sokféleségének megőrzése olyan társadalmi közérdek, amely semmilyen egyéni, vagy csoportérdek fölé nem helyezhető, és egyben a jövő vadászati lehetőségeinek biztosítása is.

Álláspontom szerint a hatályos hazai rendelkezések összhangban vannak a korszerű és fejlődő társadalmi – gazdasági viszonyokkal. Próbáltam rámutatni arra, hogy a vadászati tevékenység nem értelmetlen pusztítás, hanem egyre inkább a környezeti és természeti értékeket is figyelembe vevő összehangolt tevékenység. A vadászat érdekközösségeket hoz létre, és a lelkes tagok aktívan szolgálják a környezet- és természetvédelem körét, mivel az állatállomány megőrzése nélkül nem lehetne ilyen tevékenységekről beszélni.

A szabályozás hazánkban egyaránt alapul közvetlen jogszabályokra (törvények, rendeletek, hatósági ellenőrzésre stb..) és közvetett eszközökre, körülményekre (civil szervezetek tevékenysége, újszerű megoldások alkalmazása, magántőke ösztönzése, fenntarthatóságra való törekvésre, termelésnek a minőség felé való fordulására, a biodiverzitás védelmére, társadalmi háttér növekedésére, szemléletfordulásra stb...) amelyek együttesen szolgálják a kialakult és ismertett viszonyokat a témában, azonban továbbgondolásra, fejlesztésre is ösztönöznek.

## ANIKÓ BEZDÁN

### DIE REGELUNG DES JAGDRECHTES IN EINIGEN MITGLIEDSSTAATEN DER EUROPÄISCHEN UNION

(Zusammenfassung)

Auf dem Gebiet des Agrariums gibt es in jedem Staat genannte Organisationen, deren Zielsetzungen, Aufgaben eigenartig sind, und neben der EU-Mitgliedschaft ihre eigenen Besonderheiten in ihrer Regelung behalten haben.

Der Autor stellt nach dem Überblick und der Analyse der ungarischen, gegenwärtigen, gültigen Situation die individuellen Besonderheiten der auf dem Gebiet einiger europäischen Staaten – Polen, Spanien, Deutschland, Österreich – funktionierenden Organisationen, sowie auch die Bekanntmachung der anknüpfenden, internationalen Bestimmungen dar.